

ODNOS POJEDINIH SANKCIJA I MERA U PREKRŠAJNOM I KRIVIČNOM PRAVU*

Dr Slađana Jovanović, redovna profesorka
Pravni fakultet Univerziteta Union u Beogradu, Srbija

Milan Marinović, predsednik
Prekršajni sud u Beogradu, Srbija

U radu su predstavljene odnosi između prekršajnih i krivičnih sankcija i mera u smislu komparacije njihovog normativnog uređenja i različitih efekata u njihovoj primeni, naročito kada su u pitanju prekršaji i krivična dela sa istim ili sličnim opisom. Konstatovano je nedopustivo preklapanje dve zone kažnjivosti koje vodi nelogičnim rešenjima (čak čini težim položaj učinioca prekršaja), te pravnoj nesigurnosti i nejednakosti građana pred zakonom. Naročito je kritikovan odnos zaštitnih mera (zabrane upravljanja motornim vozilom, zabrane pristupa oštećenom, objektima ili mestu izvršenja prekršaja i zabrane prisustvovanja određenim sportskim priredbama) i odgovarajućih mera bezbednosti. Dotaknuto je i pitanje uslovne osude, najčešće izricane krivične sankcije, koja ne postoji u prekršajnom pravu, sudske opomene, kao i pitanje primene elektronskog nadzora. Od mera procesnog karaktera, analizirana je zabrana približavanja oštećenom i njeni nedostaci u obe sfere kaznenog prava. Radi uspostavljanja jasne distinkcije između prekršaja i krivičnih dela predlaže se temeljno preispitivanje tačaka preklapanja, preciziranje opisa delikata i uslova za primenu sankcija, te prebacivanje pojedinih delikata iz jedne u drugu sferu (lakših krivičnih dela u prekršaje), što olakšava i širenje zone primene prekršajnog naloga.

KLJUČNE REČI: prekršaj / krivično delo / sankcija / kazna / zaštitna mera / mera bezbednosti

1. UVOD

Prekršaji se obično predstavljaju kao posebna vrsta kažnjivih delikata, pored krivičnih dela i privrednih presutupa, od kojih se razlikuju po svojoj pravnoj prirodi i po

---

* Rad je nastao kao rezultat na projektu broj 47011 koji finansira Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja RS.

obeležjima. Prilikom određenja pojma prekršaja, nezaobilazna je napomena da su to lakši delikti, jer se njima napadaju manje vredna društvena dobra ili su napadi na njih manjeg intenziteta (Đorđević, 2013: 27). Često se navodi i da su prekršaji u suštini lakše forme krivičnih dela (Pašalić, 2011), kao i da je prekršajni postupak zapravo neka vrsta "mini krivičnog postupka" (Škulić, 2013: 65) što, s druge strane, nikako ne bi smeo biti (Grubač, 2006: 38). Da nije baš lako odrediti njihovu pravnu prirodu i mesto u sistemu javnopravnih delikata i napraviti jasnu razliku prvenstveno u odnosu na krivična dela, govore različita shvatanja pojma prekršaja (u teoriji i zakonodavstvu), odnosno njihove promene u srpskom pravu (Mrvić-Petrović, 2013: 11), kao i postojanje dva koncepta u uporednopravnom zakonodavstvu od kojih je jedan krivičnopravni a drugi upravnoopravni (videti: Mrvić-Petrović, 2002).

U anglosaksonskom pravu, na koje se srpski zakonodavac sve češće ugleda, prekršaji (misdemeanors) su kategorija lakših krivičnih dela, dok u određenim slučajevima ponavljanje prekršaja dobija formu težeg krivičnog dela (Mooney, 2015: 7). Da se prekršaji, bar neki, kako stvari danas stoje u pogledu nejasne granice između prekršajnog i krivičnog prava u Srbiji, mogu smatrati lakšim krivičnim delima svedoči i praksa Evropskog suda za ljudska prava u tumačenju principa *ne bis in idem*, te se tako ne mogu voditi i prekršajni i krivični postupak za u osnovi isti događaj, jer se time povređuje pomenuti princip.¹ Pozivanje na različite objekte zaštite kod u suštini istih opisa dela koji se pojavljuju za isti događaj u dva kaznena postupka, prekršajnom i krivičnom, paralelno ili sukcesivno vođena, nije prihvaćeno od strane Evropskog suda za ljudska prava kao argument za praksu vođenja dva postupka za isti događaj. Nije argument ni i danas važeća odredba po kojoj se kazna, zatvorska ili novčana, koju je osuđeni izdržao, odnosno platio za prekršaj ima uračunati u kaznu koja je izrečena za krivično delo, te ukazivanje na okolnost da se okrivljeni zapravo ne kažnjava dva puta (čl. 63. st. 3. Krivičnog zakonika²)³.

U Zakonu o prekršajima⁴ (u daljem tekstu: ZP) prekršaj je definisan kao protivpravno delo koje je zakonom ili drugim propisom nadležnog organa određeno kao prekršaj i za koje je propisana prekršajna sankcija (čl. 2. ZP). Razlika u odnosu na definiciju krivičnog dela jeste u domenu mogućnosti propisivanja prekršaja nekim drugim propisom, izostanak krivice kao elementa pojma prekršaja i unošenje odrednice "za koji je propisana prekršajna sankcija". Krivica se ipak pojavljuje kao nužan element prekršaja, istina čiji je učinilac fizičko lice (što je posve logično, jer pravno lice ne može imati subjektivni odnos prema delu) a koncept krivice sadrži sve elemente koje sadrži i krivičnopravni koncept krivice (čl. 18. ZP). Ono što je na polju krivice različito između ove dve vrste delikata jeste to što je nehat dovoljan, čak "redovan" oblik krivice, a za umišljano učinjen prekršaj se kažnjava kada je izričito predviđeno da će se učinilac kazniti samo ako je prekršaj učinjen sa umišljajem.

Isticanje prekršajnih sankcija u određivanju pojma prekršaja takođe bi trebalo da napravi jasniju granicu između prekršaja i krivičnih dela, te da istakne posebnost sankcionisanja za prekršaj, odnosno različitost sankcija za dve kategorije delikata, koje

¹ European Court for Human Rights, Case Maresti v. Croatia, Application no. 55759/07.

² Krivični zakonik, "Službeni glasnik RS", br. 85/2005, 88/2005 - ispr., 107/2005 - ispr., 72/2009, 111/2009, 121/2012, 104/2013 i 108/2014.

³ Odras ovakvog stanovišta Evropskog suda jeste i odredba čl. 8. st. 3. Zakona o prekršajima koja glasi: "protiv učinioca prekršaja koji je u krivičnom postupku pravnosnažno oglašen krivim za krivično delo koje obuhvata i obeležja prekršaja ne može se za taj prekršaj pokrenuti postupak, a ako je pokrenut ili je u toku, ne može se nastaviti i dovršiti".

⁴ Zakon o prekršajima, "Službeni glasnik RS", br. 65/2013 i 13/2016.

naravno treba da budu lakše. Trebalo bi, ali u praksi često nije tako, pa se otvara pitanje potrebe za boljim i jasnijim razgraničenjem dve zone kažnjivosti. Problem se otvara naročito u slučaju kada se delo u pitanju može podvesti i pod zakonski opis prekršaja i pod zakonski opis krivičnog dela. U takvim slučajevima kvalifikacija se vrši prema težini posledice u konkretnom slučaju, pa i prema tome da li se radi o prvom delu ili ponovljenom (kao što je slučaj sa nasiljem u porodici koje je inkriminisano 2002. godine, ali su "lakše forme" i dela primarnih delinkvenata u oblasti porodičnog nasilja, (pre)često završavali pred organima za prekršaje kao neki od prekršaja protiv javnog reda i mira i bili sankcionisani novčanom kaznom (Jovanović, 2010: 248))⁵. Neretko i prezauzetost javnog tužilaštva u pomenutim slučajevima vodi optiranju za prekršaj kao kvalifikaciju, što vodi diskrecionom postupanju i otvara probleme pravne nesigurnosti i nejednakosti građana pred zakonom. A zbog neadekvatnog normativnog uređenja pojedinih sankcija za prekršaje i sa druge strane za (slična) krivična dela dolazi čak i do težeg sankcionisanja učinilaca prekršaja, što nipošto ne bi trebalo da bude slučaj.

Istraživanje sudske prakse sprovedeno u Hrvatskoj pokazuje da se čak i teška krivična dela procesuiraju i kažnjavaju u prekršajnom postupku, upravo zbog teškoća razlikovanja delikata na nivou zakona, te diskrecionog postupanja tužilaštva ili pak da prekršajni sud obuhvati svojom odlukom činjenični supstrat krivičnog dela i tako aktivira zabranu *ne bis in idem* u krivičnom postupku. Time se ozbiljno dovodi u pitanje delotvornost postojećeg legislativnog okvira i prakse krivičnopravne zaštite, posebno života i telesnog integriteta (Ivičević-Karas, Kos, 2012:1).

2. SANKCIJE ZA PREKRŠAJE I KRIVIČNA DELA

2.1. Kazne

I u prekršajnom i u krivičnom pravu postoji mogućnosti izricanja sledećih kazni: kazne zatvora, novčane kazne i rada u javnom interesu. Kazna zatvora se za prekršaje propisuje, očekivano, u daleko kraćem trajanju: minimum je jedan dan zatvora, a maksimalna dužina zatvorske kazne je 60 dana za prekršaj (čl. 37. st. 1. ZP), dok je opšti minimum 30 dana, a 20 godina opšti maksimum kazne zatvora koja se može propisati za krivično delo (čl. 45. st. 1. KZ), s tim što za najteža dela može biti predviđena kazna zatvora u trajanju od 30 do 40 godina (čl. 45. st. 3. KZ). Međutim, 30 dana je opšti minimum kada je u pitanju zatvorska kazna u krivičnom pravu, te su moguća preklapanja kod pojedinih delikata kada se može izreći kazna zatvora u trajanju od 30 do 60 dana (npr. za prekršaje iz čl. 8. st. 2. ili čl. 9. Zakona o javnom redu i miru⁶, čiju se opisi podudaraju sa opisima krivičnih dela kao što su nasilničko ponašanje, čl. 344. st. 1. KZ, laka telesna povreda, čl. 122. KZ, prinuda, čl. 135. st.1. KZ ili ugrožavanje sigurnosti, čl. 138. st. 1. KZ). Takođe, iako su prekršaji lakši delikti, nije predviđena mogućnost izvršenja zatvorske kazne u prostorijama u kojima osuđeni stanuje (tzv. kućni zatvor) dok je moguće tako izvršavati kaznu zatvora izrečenu u trajanju do jedne godine za krivično delo. S druge strane, i u sferi prekršajnog, kao i u sferi krivičnog prava, treba voditi računa i o međunarodnopravnim zahtevima i preporukama koji insistiraju na alternativama zatvaranju, te neizricanju zatvorskih kazni u slučajevima lakših

---

⁵ U anglosaksonskom pravu prekršaji predstavljaju kategoriju lakših krivičnih dela, ali u slučaju povrata prelaze u kategoriju težih (upravo je to slučaj sa nekim oblicima nasilničkog ponašanja u porodici), ali to nije stvar diskrecione ocene postupajućeg organa.

⁶ Zakon o javnom redu i miru, Službeni glasnik RS, br. 6/2016.

delikata (United Nations, 2006). Ovo ne znači da bi trebalo izbrisati kaznu zatvora iz registra prekršajnih kazni (iako postoje i takvi predlozi, (Pihler, 2006: 56), već voditi računa o opravdanosti njenog izricanja za prekršaje i izricati je zaista kao poslednje sredstvo.

Kazna maloletničkog zatvora se gotovo i ne izriče za prekršaje (Jovanović, Pašalić, 2015: 222), što je opravdano sa aspekta mogućnosti vaspitnog delovanja na maloletnika, jer za razliku od iste krivične sankcije – maloletnički zatvor u prekršajnom postupku može trajati najduže 30 dana, što se ne smatra dovoljnim za ostvarenje prevaspitnog uticaja na maloletnika koji je u ozbiljnijem sukobu sa zakonom i potreban mu je intenzivniji tretman. U protivnom, primena maloletničkog zatvora bi se pretvorila u punitivno preventivno delovanje od kojeg se u savremenom pristupu maloletničkom prestupništvu (za koji se Srbija opredelila) odustaje. Ova sankcija se smatra spornom imajući u vidu postojanje maloletničkog zatvora kao krivične sankcije koja se izuzetno primenjuje i kada su u pitanju najteži oblici prestupništva, odnosno teška krivična dela (Stevanović, 2014: 105). Ipak, ima mišljenja da, u određenim slučajevima, ne bi trebalo u potpunosti zanemariti primenu ove kazne, jer se i kratkotrajnim lišenjem slobode, u kontaktu sa kvalifikovanim osobama koje će ukazati na društveno neprihvatljivo ponašanje, maloletnik može odvratiti od prestupništva (Milić, 2013:26).

Rad u javnom interesu ne može trajati kraće od 20 časova niti duže od 360 časova rada u slučaju prekršaja (čl. 38. st. 2 KZ), dok je opšti minimum ove kazne za krivično delo 60 časova, a maksimum je čak isti – 360 časova (čl. 52. st. 3. KZ), što je nelogično i otvara problem preklapanja dve zone kažnjivosti u domenu sankcionisanja i to na nivou maksimuma propisane kazne. Predviđena je i mogućnost zamene neizvršene kazne u oba slučaja, po istoj formuli: osam časova rada - jedan dan zatvora.

Novčana kazna je najzastupljenija kazna, kada su u pitanju prekršaji fizičkih lica, a može biti izrečena u minimalnom iznosu koji je isti kao i u slučaju krivičnog dela, kada se kazna odmerava po sistemu dnevnih iznosa⁷ (5000 dinara), što je takođe nelogično i zamagljuje granicu između prekršaja i krivičnih dela, ovog puta na nivou minimuma kazne. Neplaćena novčana kazna se može zameniti kaznom zatvora u oba slučaja, po istoj formuli (1000 dinara – jedan dan zatvora) ili kaznom rada u javnom interesu, takođe po istoj formuli u oba slučaja (1000 dinara - osam časova rada u javnom interesu). Interesanto je rešenje, i veoma dobro, naplaćivanje prinudnim putem "dela novčane kazne koji nije mogao biti zamenjen", što u slučaju novčanog kažnjavanja za krivično delo nije predviđeno. Istina, u slučaju prekršaja, kao razlog se pominje kratkotrajnost zatvorskih kazni i sklonost manipulacijama od strane osuđenih koji i kad raspolažu dovoljnim prihodima nastoje da supletornim zatvorom izbegnu plaćanje novčane kazne (Mrvić-Petrović, 2013:43).

U pogledu maloletnih učinilaca, Zakon o prekršajima predviđa mogućnost novčanog kažnjavanja starijeg maloletnika (što nije predviđeno Zakonom o maloletnim učiniocima krivičnih dela i krivičnopravnoj zaštiti maloletnih lica⁸, u daljem tekstu: ZMUKD), s tim što ne postoji mogućnost zamene neplaćene novčane kazne kaznom zatvora, već u obzir dolazi samo prinudna naplata (na imovini maloletnika, njegovog roditelja ili drugog lica zaduženog da se o njemu stara (čl. 41. st. 7 ZP). Razumljivo je što se novčana kazna sve ređe izriče (Cvjetković, 2013: 60), jer maloletnici obično nemaju novca, pa kaznu u krajnjoj liniji

---

⁷ Vidi čl. 49. st. 2. i 3. KZ i čl. 39. st. 1. t. 1 ZP.

⁸ Zakon o maloletnim učiniocima krivičnih dela i krivičnopravnoj zaštiti maloletnih lica, "Službeni glasnik RS", br. 85/2005.

plaćaju roditelji, a (pre)vaspitni dometi u tom slučaju i nisu tako značajni (osim ako se roditelji ne angažuju više u tom smislu, pošto su oni, u krajnjoj liniji, kažnjeni).

Specifičnost u vezi sa sankcionisanjem maloletnih učinilaca prekršaja, koje nema u krivičnom pravu, jeste odgovornost roditelja, usvojitelja, staratelja ili hranitelja deteta ili maloletnika (čl. 72. ZP) u slučaju da se učinjeni prekršaj može pripisati propuštanju dužnog nadzora pomenutih lica, a koja su bila u stanju da ga vrše. Ako je u pitanju dete (koje krivično ne može odgovarati) roditelji će pod navedenim uslovima odgovarati kao da su sami učinili prekršaj. U pogledu maloletnika situacija je nešto drugačija: zakonom se može propisati da će za prekršaj odgovarati roditelji, usvojitelji, staratelji, pod gore navedenim uslovima, a može se čak ustanoviti i odgovornost drugog lica za koje je propisana obaveza vršenja nadzora nad maloletnikom koji je učinio prekršaj. Moglo bi se zaključiti da je za roditelje bolje da njihova deca vrše protivpravna dela koja će biti kvalifikovana kao krivična, jer oni neće biti pozvani na odgovornost, kao ni dete (koje nije navršilo 14 godina), dok će maloletnik biti sankcionisan najverovatnije istom sankcijom koja bi mu bila izrečena za prekršaj, imajući u vidu sličnosti između sistema prekršajnih i krivičnih sankcija za maloletnike. U vezi sa temom o odgovornosti drugog za prekršajno delanje maloletnika, postavlja se pitanje zašto nije predviđena i odgovornost drugog lica za koje je propisana obaveza vršenja nadzora nad detetom (npr. vaspitačice, nastavnika), dok takva mogućnost postoji kada su u pitanju stariji učinioци prekršaja – maloletnici (čl. 72. st. 3. ZP). Predviđanjem te mogućnosti bila bi i obuhvatnije potencirana obaveza vršenja nadzora nad maloletnim licima i brige o njima.

U prekršajnom pravu nema kazne oduzimanja vozačke dozvole (čl. 53. KZ), ali se ova sankcija ne izriče često ni za krivična dela (2012. godine – 5, 2013. godine – 9, 2014. godine – 18, na teritoriji Srbije)⁹, a uslovi za njenu primenu su prilično već kritikovani (Lazarević, 2006: 100; Đorđević, 2005: 131-132), tako da ne zaslužuje posebnu elaboraciju niti je u prekršajnom pravu potrebna ovakva kazna (imajući u vidu postojanje kaznenih poena).

2.2. Zaštitne mere i mere bezbednosti

Zaštitne mere su posebna vrsta prekršajnih sankcija i slične su merama bezbednosti. Propisane su u čl. 52. ZP i sve imaju svoj odraz u odgovarajućim merama bezbednosti (čl. 79. KZ), odnosno slični su uslovi za njihovu primenu, koji prate načelnu razliku između prekršaja i krivičnih dela (u pogledu težine delikata). Istina, ne postoji mera bezbednosti obaveznog psihijatrijskog lečenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi, već je lečenje moguće samo na slobodi, a isti je slučaj i sa merom koja podrazumeva lečenje zavisnika od alkohola i psihoaktivnih supstanci¹⁰, mada odredba čl. 59. st. 3. ZP nije dovoljno jasna, jer ne navodi eksplicitno da se lečenje sprovodi na slobodi¹¹. U slučaju ovih mera medicinskog karaktera, lečenje učinioца prekršaja u stacionarnim uslovima se obezbeđuje prinudnim putem samo u slučaju nepoštovanja izrečene mere.

---

⁹ Republika Srbija, Republički zavod za statistiku, "Punoletni učinioци krivičnih dela u Republici Srbiji: prijave, optuženja i osude", Bilten, br. 603, Beograd, 2015, str. 57.

¹⁰ Prema Svetskoj zdravstvenoj organizaciji i alkohol se smatra psihoaktivnom supstancom, pa bi naziv mere trebalo korigovati. World Health Organization, *Psychoactive substances*, http://www.who.int/substance_abuse/publications/psychoactives/en/ (26. 4. 2016.)

¹¹ "Pri izricanju mere iz st. 1 ovog člana učinocu prekršaja naložiće se obavezno lečenje u odgovarajućoj zdravstvenoj ili drugoj specijalizovanoj ustanovi. Ako učinilac prekršaja bez opravdanih razloga odbije lečenje, mera će se izvršiti prinudnim putem."

Razlika u odnosu na mere bezbednosti postoji u pogledu zaštitne mere oduzimanja životinja i zabrane držanja životinja (čl. 52. st. 1. t. 12. ZP). Ovakvu meru bi trebalo predvideti i u krivičnom pravu imajući u vidu postojanje dela ubijanje i zlostavljanje životinja (čl. 269. KZ) koje u suštini predstavlja teži oblik prekršaja predviđenih Zakonom o dobrobiti životinja¹² za koje se ova mere izriče.

Interesantan je odnos mera koje podrazumevaju zabranu prilaska oštećenom. Zakon o prekršajima¹³ iz 2005. godine predvideo je zaštitnu meru pod nazivom zabrana pristupa oštećenom, objektima ili mestu izvršenja prekršaja, a ista mera je ostala i u novom Zakonu o prekršajima (čl. 61. ZP), s tim što su učinjene određene izmene. Mera ima preventivni karakter i izriče se radi sprečavanja učinioaca da ponovi prekršaj, odnosno da nastavi da ugrožava oštećenog. Izriče se na pismeni predlog podnosioca zahteva za pokretanje prekršajnog postupka ili na usmeni zahtev oštećenog, istaknut pri saslušanju u prekršajnom postupku. Mera zabrane pristupa oštećenom uključuje i meru zabrane pristupa zajedničkom stanu ili domaćinstvu u periodu za koji važi zabrana, što ne postoji kao rešenje u slučaju mere bezbednosti zabrane približavanja i komunikacije sa oštećenim, a bilo bi dobro, imajući u vidu da se radi o težim deliktima, odnosno težem ugrožavanju oštećenog. Pri tome pojam "zajednički stan ili domaćinstvo" treba tumačiti tako da podrazumeva i stan samog učinioaca kada su u pitanju slučajevi nasilja u porodici, imajući u vidu da se slična mera može odrediti u parnici radi zaštite od nasilja u porodici, kao i to da se Ustavni sud Srbije izjasnio da u ovakvim slučajevima nema povrede prava svojine učinioaca¹⁴. Mera prekršajnog prava međutim trpi kritiku zbog toga što ne sadrži zabranu uznemiravanja oštećenog, odnosno ostvarivanja kontakta sa oštećenim na drugi način, iako se u čl. 62. ZP, koji je posvećen sankcionisanju za kršenje zabrane pristupa, pominje "ostvarivanje kontakta sa oštećenim na nedozvoljeni način ili u nedozvoljeno vreme", što ne prati odredbu koja reguliše sadržinu mere. Dakle, zabranu pristupa bi trebalo proširiti i na zabranu komunikacije, ostvarenja kontakta sa oštećenim na drugi način (telefonom, mejlom, sms porukama) kako bi odredbe čl. 61. bile u skladu sa odredbom čl. 62. ZP koja predviđa da za prekršaj zaštitne mere sledi sankcija "po propisu kojim je predviđen prekršaj za koji je izrečena ova mera".

S druge strane, u slučaju mere bezbednosti zabrane približavanja i komunikacije sa oštećenim (pored zabrane približavanja oštećenom na određenoj udaljenosti, zabrane pristupa oko mesta stanovanja ili mesta rada oštećenog) predviđena je zabrana daljeg uznemiravanja oštećenog, odnosno dalja komunikacija sa oštećenim, ali nije predviđena sankcija za kršenje zabrane, čak ni u slučaju da je mera izrečena uz uslovnu osudu (pa bi se osuda mogla opozvati, kao što je učinjeno u drugim slučajevima mera bezbednosti koje se sastoje u zabranama: kod zabrane upravljanja motornim vozilom, čl. 86. st. 6. KZ i zabrane vršenja poziva, delatnosti ili dužnosti – čl. 85. st. 3. KZ).

Mera bezbednosti može trajati najmanje šest meseci a najduže tri godine, s tim da se vreme provedeno u zatvoru, odnosno u zdravstvenoj ustanovi u kojoj je izvršena mera bezbednosti ne uračunava u vreme trajanja mere (čl. 89a st. 2 KZ). Ova odredba je nejasna, jer implicira mogućnost izricanja mere uz zatvorsku kaznu, što ne stoji (jer se ova mera može izreći samo uz novčanu kaznu, rad u javnom interesu, oduzimanje vozačke dozvole ili meru upozorenja) već je reč o neuračunavanju pritvora ili drugog lišenja slobode (što je

---

¹² Zakon o dobrobiti životinja, Službeni glasnik RS, 41/2009.

¹³ Zakon o prekršajima, "Službeni glasnik RS", br. 101/2005.

¹⁴ Vidi: čl. 198. Porodičnog zakona, "Službeni glasnik RS", 18/2005, 72/2011 - dr. zakon i 6/2015.br. i Odluku Ustavnog suda RS, U-br. 296/05 od 9.7.2009. "Službeni glasnik RS", br. 101/2009.

bolja, jasnija formulacija). Nije jasno ni zašto se ne bi ova mera mogla izreći uz zatvorsku kaznu kako bi ojačala njene efekte, što je na primer slučaj sa zabranom vršenja poziva, delatnosti i dužnosti (čl. 85. KZ). Isto pitanje bi se moglo postaviti i za mere koje podrazumevaju obavezno psihijatrijsko lečenje koje se mogu učiniocu izreći samostalno. Zaštitna mera zabrana pristupa oštećenom, objektima ili mestu izvršenja prekršaja se može izreći u trajanju do godinu dana (ali nije predviđen minimum trajanja mere!), tako da bi se u nekim slučajevima mogla pojaviti kao teža sankcija za neki prekršaj u odnosu na slično krivično delo (npr. za lakši oblik nasilja koji se dogodio na javnom mestu) imajući u vidu raspone trajanja ovih mera i delimično preklapanje.

Problem u vezi sa merom bezbednosti jeste i nepredviđanje načina njenog izvršenja. Očekivalo se da će Zakon o izvršenju vanzavodskih sankcija i mera¹⁵ rešiti problem, kad to već nije učinio Zakon o izvršenju krivičnih sankcija¹⁶, ali to nije urađeno na pravi način. U Zakonu o izvršenju vanzavodskih sankcija i mera se ova mera bezbednosti ne pominje, a u članu 19. je reč o izvršenju slične mere iz procesnog zakonodavstva – zabrane prilazanja, sastajanja ili komuniciranja sa određenim licem, odnosno druge mere određene odlukom suda. Odredbe ovog člana govore o okrivljenom, a ne o osuđenom, pominju se "druge mere određene odlukom suda sa obavezom javljanja okrivljenog povereniku" što dovodi do zaključka da izvršenje mere bezbednosti zabrane približavanja i komunikacije sa oštećenim nije uređeno (na pravi način). Uprkos tome, mera bezbednosti se izriče (u 52 slučaja u 2014. godini¹⁷), pa ostaje nada da će samo izricanje mere imati odvrćajuće dejstvo na učinioca.

Ni u pogledu izvršenja zaštitne mere situacija nije mnogo bolja. Naime, u čl. 61. ZP, pominje se obaveštavanje policijske uprave nadležne za izvršenje mere (o odluci suda kojom se izriče zabrana pristupa), dok se u Zakonu o izvršenju krivičnih sankcija u čl. 233. pominje shodna primena odredbi o izvršenju mera bezbednosti, ako posebnim zakonom nije drugačije određeno, tako da nije sasvim jasno ni kako se zaštitna mera izvršava, odnosno kako će je policija izvršavati. Na primeru ove dve mere jasno se mogu uočiti brojni nedostaci i neusaglašenosti unutar samih prekršajnopornih, odnosno krivičnopornih odredbi, a onda i nesklad između te dve sfere kaznenopornih odredbi. Mere koje bi trebalo da omogućće zaštitu oštećenog ostaju samo na nivou deklaracije i obećanja, dok najvažnija dimenzija, njihovo izvršenje (i sankcionisanje nepoštovanja u slučaju krivičnopornih mere) ostaje neregulisana.

Zaštitna mera zabrane upravljanja motornim vozilom (čl. 58. ZP) i istoimena mera bezbednosti (čl. 86. KZ) takođe pokazuju nesklad između prekršajnopornih i krivičnopornih propisa. Naime, za prekršaje predviđene Zakonom o bezbednosti saobraćaja na putevima¹⁸ (čl. 329 st. 1. i 2. ZP) koji se odnose na nasilničku vožnju predviđena je kazna zatvora u trajanju od 30 do 60 dana i 15 kaznenih poena, odnosno 45 do 60 dana i 17 kaznenih poena, ali je obavezno izricanje zaštitne mere u oba slučaja i to u trajanju od najmanje devet, odnosno deset meseci (za prekršaj iz st. 2.). Za prekršaje iz čl.

---

¹⁵ Zakon o izvršenju vanzavodskih sankcija i mera, "Službeni glasnik RS", br. 55/2014.

¹⁶ Zakon o izvršenju krivičnih sankcija, "Službeni glasnik RS", br. 55/2014.

¹⁷ Mera je izricana najčešće za krivična dela protiv braka i porodice - 26, potom za krivična dela protiv sloboda i prava čoveka i građanina (19). Republika Srbija, Republički zavod za statistiku, "Punoletni učinioci krivičnih dela u Republici Srbiji, 2014: prijave, optuženja i osude", Bilten, br. 603, 2015, str. 74.

¹⁸ Zakon o bezbednosti saobraćaja na putevima, Sl. glasnik RS", br. 41/2009, 53/2010, 101/2011, 32/2013 – odluka US, 55/2014, 96/2015 - dr. zakon i 9/2016 - odluka US.

330. st. 1. i 2. takođe sledi obavezno izricanje zaštitne mere¹⁹ u trajanju od najmanje osam (za st. 1.) odnosno deset meseci (za st. 2.). Međutim, kada je u pitanju mera bezbednosti, zabrana upravljanja motornim vozilom, njeno izricanje je obavezno samo u slučaju teških dela protiv bezbednosti javnog saobraćaja (čl. 297. KZ) i može se izreći u trajanju od tri meseca do pet godina (dok je trajanje zaštitne mere od 30 dana do jedne godine). Tako se može dogoditi da neko ko upravlja vozilom bez vozačke dozvole one kategorije kojom upravlja, osim u slučaju kada je vozačkoj dozvoli istekao rok važenja, bude sankcionisan teže od onoga ko ugrozi javni saobraćaj iz nehata (čl. 289. st. 3. u vezi sa st. 1. KZ), jer je za to krivično delo predviđena novčana kazna ili zatvor do jedne godine. Za takvo delo će se obično izreći uslovna osuda, a mera bezbednosti nije obavezna. Novčana kazna u fiksnom iznosu bi bila odmerena u rasponu od 30.000 do 300.000 dinara, najverovatnije bliže minimumu, tako da bi i eventualno izrečena novčana kazna bila verovatno niža od one koja bi bila izrečena za prekršaj, sa predviđenim daleko višim minimumom (100.000 dinara).

Odnos zaštitne mere zabrane prisustvovanja određenim sportskim priredbama (čl. 63. ZP) i istoimene mere bezbednosti pokazuje još grublje nesaglasje između prekršajnog i krivičnog prava. Iako imaju iste uslove za primenu, iste ciljeve i način izvršenja, ove mere se razlikuju po dužini trajanja. Zaštitna mera može trajati najmanje jednu godinu, a najviše osam, dok je trajanje mere bezbednosti istog minimuma, ali je maksimum, paradoksalno, niži – pet godina. Kada se pogledaju prekršaji i krivična dela za koje mogu biti izrečene ove mere, dolazi se do zaključka da su opisi pojedinih radnji više nego slični što otvara problem kvalifikacije, odnosno razgraničenja delikata, a potom se otvara problem primene odgovarajuće mere, koja može biti izrečena u dužem trajanju za prekršaj u odnosu na krivično delo. Tako, onaj ko učini neki od prekršaja predviđenih čl. 23. Zakona o sprečavanju nasilja i nedoličnog ponašanja na sportskim priredbama²⁰ mogao bi biti teže sankcionisan (kada je u pitanju zabrana prisustvovanja sportskoj priredbi) od onoga ko učini krivično delo nasilničko ponašanje na sportskoj priredbi ili javnom skupu (čl. 344a KZ), naročito imajući u vidu da je izricanje zaštitne mere obavezno za prekršaje iz čl. 23. st. 1. Zakona o sprečavanju nasilja i nedoličnog ponašanja na sportskim priredbama, dok se mera bezbednosti sa istom sadržinom fakultativno izriče. Takođe, zakonodavac nije predvideo uslove koje prekršajni sud treba da ceni prilikom izricanja ove mere, u pogledu "opasnosti" učinoca, iz čega proizlazi da je ova mera upravo zamišljena kao obavezan odgovor na prekršaje na sportskim priredbama (dok to nije slučaj sa krivičnim delom).

2.3. Ostale sankcije i mere procesnog karaktera

Kazneni poeni se propisuju (u rasponu od 1 do 25) samo za prekršaje protiv bezbednosti saobraćaja na putevima i izriču se uz kaznu ili opomenu, a uz kaznene poene mogu biti izrečene dopunske obaveze u cilju edukacije vozača ili praćenja njegovog ponašanja u saobraćaju (čl. 48. ZP). Trebalo bi razmotriti predviđanje kaznenih poena u krivičnom pravu, imajući u vidu da se oduzimanje vozačke dozvole veoma retko primenjuje, a da dominira uslovna osuda (uz eventualno zabranu upravljanja motornim vozilom) kada su u pitanju lakši oblici dela.

---

¹⁹ Pored kazne zatvora od najmanje 15 dana ili novčane kazna od 100.000 do 120.000 dinara i 14 kaznenih poena za delo iz st. 1, odnosno najmanje 45 dana zatvora ili novčane kazna od 120.000 do 150.000 i 16 kaznenih poena za delo iz st. 2.

²⁰ Zakon o sprečavanju nasilja i nedoličnog ponašanja na sportskim priredbama, "Službeni glasnik RS", br. 67/2003, 101/2005 - dr. zakon, 90/2007, 72/2009 - dr. zakon, 111/2009 i 104/2013 - dr. zakon.

Opomena kao sankcija za prekršaje ima sličnosti sa merom upozorenja iz krivičnog prava -sudskom opomenom, ali se opomena može izreći samo umesto novčane kazne, ako postoje okolnosti koje u znatnoj meri umanjuju odgovornost učinioaca, tako da se može očekivati da će se ubuduće kloniti vršenja prekršaja i bez izricanja kazne (čl. 50. st. 1. ZP). Opomena se može izreći i ako se prekršaj ogleda u neispunjavanju propisane obaveze ili je prekršajem nanесena šteta, a učinilac je posle pokretanja postupka, a pre donošenja presude ispunio propisanu obavezu, odnosno otklonio ili nadoknadio nanесenu штetu (čl. 50. st. 2. ZP). Ovaj drugi osnov za izricanje opomene više odgovara krivičnopravnom institutu oslobodjenja od kazne, koje se može dati u slučaju dela za koje je propisana kazna zatvora (čak) do pet godina (čl. 58. st. 3. KZ). Ne postoji mogućnost izricanja opomene umesto zatvorske kazne, dok u krivičnom pravu sudska opomena može biti izrečena u slučaju da je za delo propisana novčana kazna ili kazna zatvora do jedne godine, a pod određenim uslovima i do tri godine, pa i za dela učinjena u sticaju (čl. 77. st. 1. i 2. KZ), što bi trebalo promeniti. U ovom trenutku, kada se prekršajnoppravna i krivičnopravna materija preklapaju i imaju brojne dodirne tačke i zamagljene granice, trebalo bi ipak predvideti šire polje primene opomene.

U prekršajnom pravu ne postoji uslovna osuda, a ona je u Srbiji najčešće izricana krivična sankcija²¹. U anglosaksonskom pravu, uslovna osuda je upravo jedna od sankcija koje se predviđaju za prekršaje, odnosno lakša krivična dela (Tonry, 1997: 40). Imajući to u vidu, možemo zaključiti da je većina učinilaca krivičnih dela koji su sankcionisani uslovnom osudom (ili sudskom opomenom) u boljem položaju od onih koji čine prekršaje, a koji najčešće bivaju novčano kažnjeni ili pak sankcionisani zatvorskom kaznom (ako se već slažemo da su prekršaji lakši delikti od krivičnih dela).

Kada su u pitanju maloletnici, sistem vaspitnih mera je u osnovi usklađen sa sistemom predviđenim u ZMUKD, osim što su izostavljene zavodske vaspitne mere, jer se zbog vremena trajanja koje bi za njih bilo predviđeno nikakvi (pre)vaspitni rezultati ne bi mogli očekivati. Tako je predviđeno i kraće vreme trajanja vaspitnih mera, za šta je razlog samo težina delikta in abstracto, pa tako posebne obaveze ne mogu trajati duže od šest meseci, što je duplo kraće od vremena trajanja posebnih obaveza izrečenih u slučaju krivičnog dela (čl. 14. st. 4. ZMUKD). Među posebnim obavezama za prekršaje nema obaveze iz čl. 14. st. 2. t. 8. ZMUKD) koja podrazumeva uključivanje maloletnika u pojedinačni ili grupni tretman u odgovarajućoj zdravstvenoj ustanovi ili savetovaštvu, kao ni obaveze redovnog pohađanja škole (čl. 14. st. 2. t. 3. ZMUKD), što su česte posebne obaveze koje se izriču maloletnim učinioциma krivičnih dela. Međutim, u prekršajnom pravu je predviđena jedna obaveza koje nema u krivičnom odgovoru na kriminalitet maloletnika: zabrana posećivanja određenih mesta i izbegavanje lica koja negativno utiču na maloletnika (čl. 76. st. 1. t. 3 ZP). Ova obaveza koja ima obrise obaveze koja može biti obuhvaćena zaštitnim nadzorom uz uslovnu osudu (čl. 73. st. 5. KZ), se čini veoma korisnom, pa bi je trebalo preneti i na polje krivičnog prava. Mere pojačanog nadzora mogu trajati takođe duplo kraće u odnosu na mere krivičnog prava (najmanje tri meseca, a najduže jednu godinu) s tim da nije predviđena mogućnost izricanja jedne ili više posebnih obaveza uz meru pojačanog nadzora (čl. 19. st. 1. ZMUKD), što bi trebalo izmeniti. Da zakonodavac nije mnogo razmišljao o sankcijama za maloletnike i usklađivanju sa ZMUKD govori i odredba čl. 80. st. 1. ZP u kojoj se pominju vaspitne mere i posebne obaveze odvojeno, kao dve različite vrste

---

²¹ Godine 2010. uslovna osuda je učestvovala u strukturi izrečenih krivičnih sankcija sa 59,2%, a 2014. godine sa 51,7%. Republika Srbija, Republički zavod za statistiku, "Punoletni učinioци krivičnih dela u Republici Srbiji", Saopštenje, br. 192, 15. 7. 2015, str. 3.

sankcija, iako to nije tačno. Posebne obaveze su vrsta vaspitnih mera (mere usmeravanja), što i stoji u čl. 74. ZP i čl. 11. st. 1. t. 1. ZMUKD.

Na kraju, pomenimo i dve mere novijeg datuma, slične prethodno pominjanim merama zabrane prilaska, koje figurišu kao sankcije. Reč je o procesnim merama zabrane prilaska u prekršajnom i krivičnom pravu koje bi trebalo da zaštite oštećenog (ili svedoka, u krivičnom pravu) i razdvoje ga od učinioca za vreme trajanja postupka. U prekršajnom postupku, oštećeni može podneti dokaze na osnovu kojih sud može odrediti okrivljenom da u toku prekršajnog postupka ne prilazi oštećenom, objektima ili mestu izvršenja prekršaja (čl. 126. st. 3. t. 4. ZP), ali nije predviđen način izvršenja mere niti sankcionisanje njenog nepoštovanja, a bilo bi svrsishodno dati sudu ovlašćenje da odredi meru po službenoj dužnosti. Zakonik o krivičnom postupku²² (u daljem tekstu: ZKP) je zadržao i donekle izmenio uslove za primenu zabrane prilaska, sastajanja ili komuniciranja sa određenim licem i posećivanja određenih mesta (čl. 197.). Mera se određuje ako postoje okolnosti koje ukazuju da bi okrivljeni mogao ometati postupak uticanjem na oštećenog, svedoke, saučesnike ili prikrivače li bi mogao ponoviti krivično delo, dovršiti pokušano krivično delo ili učiniti krivično delo kojim preti. Uz ovu meru, sud može naložiti okrivljenom da se povremeno javlja policiji, povereniku iz organa državne uprave nadležnog za izvršenje krivičnih sankcija ili drugom državnom organu određenom zakonom, ali kontrolu primene mere vrši policija (čl. 198. st. 6. ZKP). Kako policija vrši kontrolu nije jasno, jer Zakon o izvršenju vanzavodskih sankcija i mera u čl. 19. pominje samo dostavljanje odluke povereniku ukoliko je u odluci naloženo okrivljenom da mu se javlja i obavezu poverenika da obavesti sud o kršenju obaveze javljanja. Mera ima za cilj zaštitu krivičnog postupka i njegovog neometanog odvijanja, a tek indirektno zaštitu oštećenog (dok je pređašnji koncept ove mere imao u vidu i zaštitu oštećenog eksplicitno), dok prekršajnoppravna mera ima u vidu prvenstveno zaštitu oštećenog, ali nije predviđen način izvršenja niti sankcija za kršenje mere, kao ni mogućnost da sam sud odredi meru po službenoj dužnosti, što u samom početku umanjuje efekte koje bi trebalo da ostvari primena mere.

Mogućnost elektronskog nadziranja okrivljenog kao način kontrolisanja izvršenja pojedinih sankcija (izvršenja kratkotrajne kazne zatvora u prostorijama u kojima osuđeni stanuje) i mera (tzv. kućnog pritvora)²³ nije predviđena u prekršajnom pravu. Ovakva mogućnost je dobrodošla kod mera koje podrazumevaju zabranu prilaska oštećenom (i u krivičnom i u prekršajnom pravu, bilo da je reč o sankcijama ili merama procesnog karaktera), ali i kod primene mere zabrane prisustvovanja određenim sportskim priredbama. U slučaju zabrane prisustvovanja određenim sportskim priredbama način izvršenja mere se smatra problematičnim, odnosno boravak osuđenog u prostorijama područne policijske uprave, odnosno policijske stanice na području na kojem se učinilac zatekao je jedan vid lišenja slobode, te se tako zaštitna mera pretvara u dodatnu kaznu, a predstavlja i opterećenje policijskim službenicima. Elektronski nadzor bi bio dobrodošao i kod sankcija, odnosno mera koje podrazumevaju zabranu prilaska oštećenom (objektu ili mestu izvršenja prekršaja), kod kojih je i inače neuređeno izvršenje. U savremenim uslovima omogućava se i elektronsko praćenje same žrtve (npr. nasilja u porodici) sa ciljem da se na vreme učinilac spreči da prekrši zabranu prilaska žrtvi ili objektu u kome se nalazi²⁴, što je rešenje koji bi doprinelo efikasnijem izvršenju zabrane prilaska.

---

²² Zakonik o krivičnom postupku, "Službeni glasnik RS", br. 72/2011, 101/2011, 121/2012, 32/2013, 45/2013 i 55/2014.

²³ Čl. 17. i 20. Zakona o izvršenju vanzavodskih sankcija i mera.

²⁴ N. Mrvić-Petrović, *Kriza zatvora*, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 2007, str. 273.

3. ZAVRŠNI OSVRT

Nejasne granice između dve sfere kaznenog prava, prekršajnog i krivičnog, naročito u slučajevima istih ili sličnih opisa delikata, vode pravnoj nesigurnosti i nejednakosti građana pred zakonom, dok praksa Evropskog suda za ljudska prava ne dozvoljava vođenje prekršajnog i krivičnog postupka za isti događaj zbog povrede principa *ne bis in idem*. Neophodno je stoga preispitati tačke dodira ove dve sfere kaznenog prava i otkloniti postojeće probleme izmenom, preciziranjem opisa delikata kako bi se izvršila jasna distinkcija između pojedinih prekršaja i krivičnih dela. Celishodno bi bilo i pretvoriti lakša (a sporna, zbog nedovoljne distinkcije sa prekršajima) krivična dela u prekršaje imajući u vidu da se za to otvara prostor širenjem zone primene prekršajnog naloga. Potrebno je preispitati i registre krivičnih sankcija u obe sfere, jer različiti, a neusklađeni uslovi primene prekršajnih i krivičnih sankcija (naročito u slučajevima delikata sličnih opisa) dovode do apsurdnih situacija i u suštini do težeg sankcionisanja učinioca prekršaja u odnosu na učinioca krivičnog dela.

S druge strane, pojedine sankcije trpe kritiku i kada je u pitanju njihovo uređenje u matičnoj sferi, prekršajnom ili krivičnom pravu, zbog nepreciznosti, nedorečenosti, propusta da se predvidi način izvršenja ili sankcionisanje nepoštovanja izrečene sankcije ili mere, što vodi u krajnjoj liniji neefikasnoj primeni i neostvarenju njihove svrhe. Posebni problemi su uočeni kod zaštitnih mera, odnosno mera bezbednosti, a najveće kritike trpe zabrana upravljanja motornim vozilom, zabrana približavanja oštećenom i zabrana prisustvovanja određenim sportskim priredbama.

Trebalo bi razmotriti i primenu uslovne osude u sferi prekršajnog prava, imajući u vidu da se ova sankcija najčešće pojavljuje u strukturi izrečenih krivičnih sankcija, a nije predviđena kao sankcija za prekršaj, iako su prekršaji lakši delikti od krivičnih dela, odnosno tako bi trebalo da bude. Isto važi i za sudsku opomenu i za "kućni zatvor" koji ne postoji u prekršajnom pravu. Mogućnosti elektronskog nadzora učinioca prekršaja takođe nema, a ova mera bi bila dobrodošla, naročito u slučaju zabrane prisustvovanja određenim sportskim priredbama, jer je način primene mere takav (i to u obe sfere kaznenog prava) da ovu sankciju pretvara u dodatnu kaznu za učinioca, jer zapravo predstavlja jedan oblik lišenja slobode učinioca, kao i dodatno optrećenje za policijske službenike. Takođe, treba ga primeniti i u izvršenju mera koje podrazumevaju zabranu prilaska oštećenom.

U vreme kada se neprekidno govori o potrebi za usklađivanjem propisa sa pravom Evropske unije, valjalo bi najpre urediti i uskladiti propise unutar nacionalnih okvira, pa što i ne početi od uređenja i usklađivanja prekršajnog i krivičnog prava. Da će to teško ići, jer kreatori zakona nisu spremni da vode računa o usklađenosti propisa (upravo prekršajne i krivične materije) svedoči i Prednacrt zakona o zaštiti od nasilja u porodici koji u čl. 32. st. 1. predviđa prekršajno kažnjavanje za kršenje mera zaštite od nasilja u porodici propisanih Porodičnim zakonom²⁵. Zaboravljeno je da je kršenje mere zaštite od nasilja u porodici predviđeno kao poseban oblik krivičnog dela nasilja u porodici (čl. 194. st. 5. KZ) još pre deset godina.

---

²⁵ Prednacrt zakona o sprečavanju nasilja u porodici, <http://www.mpravde.gov.rs/sekcija/53/radne-verzije-propisa.php> (3. 5. 2016.)

LITERATURA

1. Cvjetković, V. (2013). "Procesno-pravne odredbe o maloletnicima u Novom zakonu o prekršajima", *Postupanje sa maloletnicima u prekršajnom postupku*, Pravosudna akademija, USAID, Beograd, str. 35-64.
2. Đorđević, Đ. (2013). *Prekršajno pravo*, Kriminalističko-policijska akademija, Beograd.
3. Đorđević, M. (2002). "Odnos prekršajnog i krivičnog prava", u: Bobar, K. (ur.) *Prekršajna odgovornost*, IP "Glosarijum", Beograd, str.13-26.
4. Đorđević, M. (2005). "Kazneni okviri u predlogu novog Krivičnog zakonika", *Revija za kriminologiju i krivično pravo*, vol. 43, br. 2-3, Beograd, str. 92-102.
5. Ivičević-Karas, E., Kos, D. (2012). "Primjena načela ne bis in idem u hrvatskom kaznenom pravu", *Hrvatski ljetopis za kaznene znanosti i praksu*, br. 2, str. 555-584.
6. Jovanović, S. (2010) *Pravna zaštita od nasilja u porodici*, Institut za kriminološka i sociološka istraživanja, Beograd.
7. Lazarević, J. (2006). "Oduzimanje vozačke dozvole i rad u javnom interesu kao nove krivične sankcije sa posebnim osvrtom na iskustvo u dosadašnjoj primeni", *Nova rešenja u krivičnom zakonodavstvu i dosadašnja iskustva u njihovoj primeni*, Udruženje za krivično pravo i kriminologiju Srbije i Crne Gore, "Intermex", Beograd, str. 129-132.
8. Marinović, M. "Problemi sudija za prekršaje kao posledica nejasnoća nekih propisa o prekršajima", u: Bobar, K. (ur.) *Novine u oblasti prekršajne prakse*, IP "Glosarijum", Beograd, str. 129-151.
9. Milić, Lj. (2013). "Materijalno-pravne odredbe o maloletnicima u novom zakonu o prekršajima", *Postupanje sa maloletnicima u prekršajnom postupku*, Pravosudna akademija, USAID, Beograd, str. 7-33.
10. Mooney, C. (2015). *Misdemeanor Prosecution*, Rosen Publishing, New York.
11. Mrvić-Petrović, N. (2002). "Konceptija prekršaja u uporednom pravu", u: Bobar, K. (ur.) *Prekršajna odgovornost*, IP "Glosarijum", Beograd, str. 33-45.
12. Mrvić-Petrović, N. (2013). Komentar novog Zakonika o prekršajima, Paragraf Co d.o.o, Paragraf Lex d.o.o, Beograd.
13. Pašalić, Z. (2011). "Uticaaj prekršaja na rast stope krimnala u Srbiji", u: Kron, L., Knežić, B. (ur.) *Kriminal i državna reakcija: fenomenologija, mogućnosti, perspektive*, Institut za kriminološka i sociološka istraživanja, Beograd, str. 357-374.
14. Pihler, S. (2006). "Osvrt na odredbe o prekršajnoj odgovornosti i prekršajnim sankcijama u novom Zakonu o prekršajima RS", u: Bobar, K. (ur.) *Novine u oblasti prekršajne prakse*, IP "Glosarijum", Beograd, str. 39-58.
15. Škulić, M. (2013). "Specifičnosti postupanja prema maloletnicima u prekršajnom postupku", *Postupanje sa maloletnicima u prekršajnom postupku*, Pravosudna akademija, USAID, Beograd, str. 65-88.
16. UN, Office on Drugs and Crime (2006) *Custodial and non-custodial measures: alternatives to incarceration*, New York.

Sladjana Jovanovic, PhD
Professor at the Faculty of Law Union University of Belgrade, Serbia

Milan Marinovic
President of the Misdemeanor Court in Belgrade, Serbia

RELATIONS BETWEEN SOME SANCTIONS AND MEASURES FOR MISDEMEANOR AND CRIMINAL OFFENCES

The authors analyze the problems within sphere of some sanctions and measures in misdemeanor and criminal law by comparing their normative regulation, and in particular the different effects of their implementation, especially in cases of similar offences. Namely, some of these cases lead to absurd situations, thus the misdemeanor offender could be sanctioned more harshly than the one who did the act qualified as a criminal offence. The authors have pointed out impermissible overlap of two areas of liability, which generates illogical solutions, as well as legal insecurity and inequality of citizens before the law. They have compared just those sanctions whose implementation derive problems and inequalities (such as prohibition to drive a motor vehicle, prohibition of access to the injured party, structures or to the place of committing the misdemeanor and the ban from attending certain sporting events). The paper also deals with the issue of suspended sentence (most commonly imposed criminal sanction in Serbia) which does not exist in the misdemeanor law, the issue of judicial admonition, and the issue of the electronic surveillance. In order to establish a clear distinction between two penal spheres, authors have proposed a thorough review of the penal law, specifying the description of the offences, and the conditions for the imposition of sanctions, as well as transfer of certain offences from one sphere to another (turning minor criminal offences into misdemeanors), along with widening the zone of misdemeanor order implementation.

KEY WORDS: misdemeanor / criminal offence / sanction / punishment / precautionary measure / security measure